

Vergaderjaar 2008–2009

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 891

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juli 2009

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij drie fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Voorstel inzake Europees Jaar van het vrijwilligerswerk (2011); (Kamerstuk 22 112, nr. 890)
2. Mededeling inzake evaluatie Haags Programma en Actieplan;
3. Mededeling inzake vrijheid, veiligheid en recht ten dienste van de burger (Kamerstuk 22 112, nr. 892)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

Fiche : Mededeling inzake evaluatie Haags Programma en Actieplan

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Justitie, vrijheid en veiligheid in Europa sedert 2005: een evaluatie van het Haags Programma en het Actieplan

Datum Commissiedocument: 10 juni 2009

Nr. Commissiedocument: COM (2009) 263 definitief

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nI&DosId=198332

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: n.v.t.

Behandelingstraject Raad: n.v.t.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Justitie, in nauwe samenwerking met BZK

2. Essentie voorstel (max. 15 regels)

Het Haags Programma, dat in november 2004 door de Europese Raad werd aangenomen, zette de doelstellingen uiteen voor de Ruimte van Vrijheid, Veiligheid en Recht voor de periode 2005–2010. De Commissie heeft de uitvoering van het Haags Programma op het niveau van de EU en de lidstaten nauwgezet gevolgd en afzonderlijke instrumenten werden door de Commissie of door de lidstaten aan de hand van *peer reviews* geëvalueerd¹.

In deze mededeling komen de belangrijkste punten aan bod die daarbij naar boven zijn gekomen en wordt vooruitgeblikt naar de wijze waarop de EU op toekomstige uitdagingen zou moeten reageren.

In de mededeling wordt aangegeven dat er aanzienlijke vooruitgang is geboekt in de verwezenlijking van veel van de ambities die in het Haags Programma zijn vastgelegd. Verder wordt aangegeven dat het merendeel van de specifieke maatregelen die daarin werden voorgesteld inmiddels is aangenomen. Het volledige effect van veel van deze maatregelen zal pas op langere termijn duidelijk worden. Echter, op sommige gebieden blijft de vooruitgang gemengd of beperkt.

Dat de vooruitgang ongelijkmatig verloopt, kan volgens de Commissie in grote mate worden verklaard door de specifieke uitdagingen op het gebied van JBZ: een betrekkelijk jong *acquis*, de beperkte rol van het Europees Parlement op sommige beleidsterreinen, de beperkte rechtsmacht van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en de beperkte bevoegdheid van de Commissie om inbreukprocedures in te leiden, alsmede het feit dat op verschillende gebieden de besluitvorming met eenparigheid van stemmen geschiedt. Daardoor moesten de ambities van de maatregelen op bepaalde gebieden worden teruggeschroefd.

Dat verschillende elementen van het Haags Programma niet tot stand werden gebracht, is volgens de Commissie duidelijk te wijten aan het feit dat het Constitutioneel Verdrag niet geratificeerd is.

De Commissie geeft aan dat de EU lessen moet trekken uit vroegere maatregelen, succesvolle strategieën opnieuw moet toepassen en moet corrigeren wat voor verbetering vatbaar is. Haar toekomstige werkzaamheden in verband met justitie, vrijheid en veiligheid zouden volgens de

¹ Zie b.v. COM (2006) 333, COM (2007) 373 en COM (2008) 373.

Commissie aan de hand van de volgende uitgangspunten moeten worden opgebouwd:

- Coördinatie van de planning en tenuitvoerlegging van maatregelen
- Meer aandacht voor omzetting en toepassing
- Evaluaties beter gebruiken
- Het interne beleid aanvullen met buitenlandse maatregelen («JBZ-Relex»)

De mededeling gaat vergezeld van drie documenten: SEC (2009) 765 («implementatiescoreboard»), SEC (2009) 766 (uitgebreid verslag over de evaluatie van het Haags Programma) en SEC (2009) 767 («institutioneel scoreboard»).

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

N.v.t. voor deze mededeling. Zie voor toekomstige maatregelen de mededeling over de verdere ontwikkeling van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht¹ en het op die mededeling betrekking hebbende BNC-fiche.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland deelt de opvatting van de Commissie dat de EU lessen moet trekken uit vroegere maatregelen, succesvolle strategieën opnieuw moet toepassen en moet corrigeren wat voor verbetering vatbaar is.

In de mededeling wordt o.a. vooruitgeblikt naar de wijze waarop de EU op toekomstige uitdagingen zou moeten reageren. De acties om die uitdagingen te adresseren zijn opgenomen in de mededeling over de verdere ontwikkeling van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht.² Door Nederland wordt geconstateerd dat beide mededelingen soms niet met elkaar overeenstemmen.

Een voorbeeld hiervan is hetgeen vermeld staat onder asiel: in de onderhavige mededeling wordt aangegeven dat harmonisatie van nationale asielsystemen zal helpen om de lasten voor de lidstaten te verminderen; in de mededeling over de verdere ontwikkeling van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ziet de Commissie een vrijwillig programma voor interne hervestiging van degenen die een asielstatus hebben gekregen als eerste stap voor lastenverlichting.

Een ander voorbeeld betreft de «getrokken lessen» op p. 15 van de onderhavige mededeling: één van de vier getrokken lessen is in het geheel gericht op het verbeteren van de externe component van intern beleid; in de mededeling over de verdere ontwikkeling van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht is slechts op enkele punten een referentie daarnaar terug te vinden.

De toekomstige werkzaamheden in verband met justitie, vrijheid en veiligheid zouden volgens Nederland, zoals uiteengezet in het kabinetsstandpunt inzake de Nederlandse visie op een toekomstig JBZ-meerjarenbeleidskader 2010–2014, moeten worden gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Consolidatie (optimale implementatie van het bestaande instrumentarium);
- Het versterken van onderling vertrouwen;
- Praktische, Europese en internationale operationele samenwerking;

¹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ten dienste van de burger, COM (2009) 262 definitief.

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad – Een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht ten dienste van de burger, COM (2009) 262 definitief.

- Geïntegreerde benadering (externe dimensie, samenhang tussen beleidsterreinen en samenhang tussen specifieke thema's).

De mededeling gaat, zoals eerder vermeld, vergezeld van drie documenten. In één van die documenten, SEC (2009) 767 («institutioneel scoreboard»), wordt per voorgenomen maatregel uit het Actieplan de bereikte status aangegeven. Enkele maatregelen worden aangemerkt als «vertraagd». Nederland hoopt dat die maatregelen worden overgenomen in het Actieplan bij een toekomstig JBZ-meerjarenbeleidskader 2010–2014 en dat die maatregelen spoedig kunnen worden aangemerkt als «voltooid». Het institutionele kader van de Unie heeft gevolgen voor de uitvoering van het meerjarenbeleidskader en het Actieplan.